
Nyheter

Asli Erdogan: - Eg dedikerer prisen til mor	🌐 Den norske Forfatterforening	17.11.2018 17:35	2
Et land i brann	📄 Dagsavisen	18.11.2017	3
– Regimet stilner noe i oss alle	📄 Morgenbladet	10.11.2017	7
Politikk trumfar lov og rett	📄 Klassekampen	07.11.2017	11

Asli Erdogan: - Eg dedikerer prisen til mor

Den norske Forfatterforening. 17.11.2018 17:35

- Mora mi har vore som ein tiger, ho har bedt meg om å reise meg og kjempe vidare, sa Asli Erdogan til ein sal sett full av medlemmar av Den norske Forfatterforening i dag.

© Den norske Forfatterforening

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Se webartikkelen på <http://ret.nu/osdV3ple>

The screenshot shows a web page from the Norwegian Writers' Association (Den norske Forfatterforening). The main headline is "Asli Erdogan: - Eg dedikerer prisen til mor". Below the headline is a large photo of Asli Erdogan and her mother. To the right of the main photo is a sidebar with a search bar, a list of categories, and a list of related articles. The bottom of the page features a large photo of a group of people at an event.

Dagsavisen

Et land i brann

Dagsavisen. 18.11.2017. Side: 32-33

STIAN BROMARK Ansvarlig redaktør Agenda Magasin

Huset Tyrkia står i brann. Noen løper rundt i villrede, andre ser på TV. Imens blir alle røykforgiftet. Møt Asli Erdogan, en brennmerket forfatter.

Fanget i en brennende bygning. Slik beskriver den tyrkiske forfatteren Asli Erdogan følelsen mange innbyggere har av å leve i dagens Tyrkia. Setningen er fra en tekst som sto på trykk i den prokurdiske avisen Özgür Gündem 20. oktober 2015, men er nå å finne igjen i hennes nye bok, «Nå er ikke engang stillheten din».

Politisk

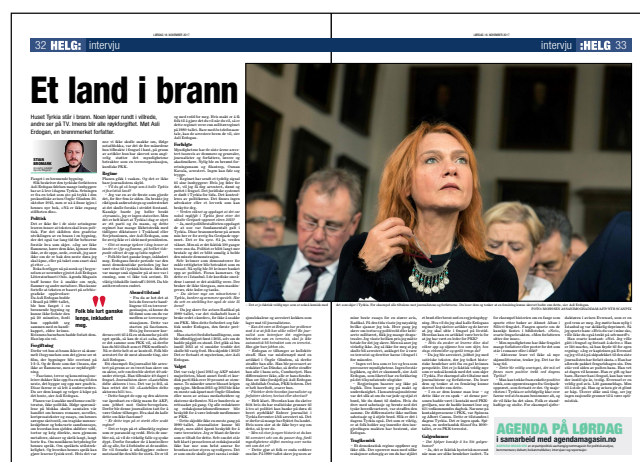
Det er ikke før i de siste setningene leseren innser at teksten skal leses politisk. Før det skildres den gradvise utviklingen av en brann i en bygning, der det også tar lang tid før beboerne forstår hva som skjer. «Jeg ser ikke flammene, hører dem ikke, kjenner dem ikke, er de oppe, nede, overalt, jeg aner ikke om de er bak den neste døra jeg skal åpne, eller på taket som snart skal gi etter ... »

Boka foreligger nå på norsk og i begynnelsen av november gjestet Asli Erdogan Litteraturhuset i Oslo. Agenda Magasin traff henne for å snakke om røyk, flammer og andre metaforer. Hun kunne fortelle at teksten er basert på selvbiografiske opplevelser: Da Asli Erdogan bodde i Brasil på 1990-tallet, ble hun fanget i en brennende bygning og kunne ikke forlate den på 20 minutter, fordi hun oppholdt seg sammen med en handikappet, eldre kvinne. Kvinnens barnebarn hadde forlatt dem. Han løp sin vei.

Forgiftning

Derfor vet hun at brann ikke er så skummelt i begynnelsen som det gjerne ser ut film, der bygninger blir overtent på 1-2-3. Og de fleste som dør i brann, dør ikke av flammene, men av røykforgiftning.

- Fascisme, terror og konsentrasjonsleirer dukker ikke opp fra en dag til den neste, det bygger seg opp mer gradvis. Disse farene er så lett å undervurdere. Du ser

dem knapt og velger å håpe på det beste, sier Asli Erdogan.

Planen var å snakke med henne om litteratur, ikke politikk. Ifølge spørsmålene på blokka skulle samtalen vår handlet om hennes romaner, noveller, kortprosattekster og essays, om hennes særegne skrivestil, om tragiske menneskeskjebner og beksvarte samfunnssyn, om hvordan hun sjelden skildrer vold, tortur og krig direkte, men gjennom metaforer, skisser og skrik langt, langt borte fra. Om musikkens betydning for hennes språk. Om språkets utilstrekkelighet. Og hvordan hennes språk kan gjøre leserne fysisk uvel. Hvis det var noe vi ikke skulle snakke om, ifølge notatblokka, var det de fire månedene hun tilbrakte i fengsel i høst, på grunn av artikler hun har skrevet som angivelig støtter det myndighetene betrakter som en terrororganisasjon, kurdiske PKK.

Regime

Planen gikk i vasken. Og det er ikke bare journalistens skyld.

- Vil du gå så langt som å kalle Tyrkia et fascistisk land?
- Jeg var en av de første som gjorde det, for fire-fem år siden. Da brukte jeg riktignok anførselstegn og understreket at det skulle forstås i utvidet forstand. Kanskje burde jeg heller brukt «tyranni», jeg er ingen statsviter. Men det er helt klart at Tyrkia i dag er styrt av ett parti og én mann, og dette regimet har mange

likhetstrekk med tidligere diktaturer i Tyskland eller Sovjetunionen, sier Asli Erdogan, som for øvrig ikke er i slekt med presidenten.

- Gitt at mange tyrkere i dag innser at landet er i fyr og flamme, på hvilket tidspunkt våknet de opp og lukta røyken?

- Folk ble lurt ganske lenge, inkludert meg. Erdogans første periode var den mest demokratiske perioden jeg har vært vitne til i tyrkisk historie. Men det var mange små signaler på at noe var i emning, som vi ikke tok seriøst. Et viktig tidsskille inntraff i 2008. Da ble antiterrorloven endret.

Absurd tilstand

- Fra da av het det at hvis du forsvarte handlingene til en terrororganisasjon, så kunne du bli dømt som om du var medlem av terrororganisasjonen. Dette var starten på fascismen. Hvis jeg forsvarer kurdernes rett til å få en utdanning på sitt eget språk, så kan de si at «aha, dette er det samme som PKK vil, så derfor kan du bli tiltalt som et PKK-medlem!» Nå er dette helt ut av kontroll. Folk blir arrestert for de mest absurde ting, sier Asli Erdogan.

Ett eksempel: En journalist ble arrestert på grunn av en tweet han skrev om en aktor, selv om den ble slettet 40 sekunder etterpå. Han tilbrakte 40 dager i fengsel. Journalisten skrev «Lastebilen delte aktoren i to». Det var jo feil, så han rettet det til: «Lastebilen delte aktorens bil i to».

- Dette fanget de opp og den aktoren var åpenbart en viktig mann for AKP, som jobbet mot Gulen-bevegelsen. Derfor ble denne journalisten tatt for å være Gulen-tilhenger. Hva skal du kalle dette om ikke fascisme?

- Er dette tegn på et sterkt eller svakt regime?

- Det er tegn på et allmektig regime som er paranoid og redd. Hvis de snubler nå, så vil de virkelig falle og synke dypt. Derfor forsøker de å kontrollere alt og alle, for å forhindre at de snubler. De vil forsøke å ufarliggjøre enhver motstand før den blir for sterk. De er til og med redd for meg. Hvis makt er å få folk til å gjøre det du vil når du vil, så er dette regimet verre enn militærregimet på 1980-tallet. Bare med én telefonsamtale, kan de arrestere hvem de vil, sier Asli Erdogan.

Forfulgte

Myndighetene har de siste årene arrestert tusenvis av dommere og generaler, journalister og forfattere, lærere og akademikere. Nylig ble en berømt forretningsmann og filantrop, Osman Kavala, arrestert. Ingen kan føle seg trygge.

- Regimet har sendt et tydelig signal til sine innbyggere: Hvis jeg føler for det, vil jeg få deg arrestert, dømt og puttet i fengsel. Det juridiske systemet er dødt i Tyrkia for tida. Det kontrolleres av politikerne. Det finnes ingen advokater eller et lovverk som kan beskytte deg.

- Verden våknet og oppdaget at det var nokså røykfyllt i Tyrkia først etter det såkalte Gezipark-opprøret våren 2013?

- Ja, med politibrutaliteten oppdaget de at noe var fundamentalt galt i Tyrkia. Disse brannmerkene på armen min her er for øvrig fra Gezipark-opprøret. Det er fra syre. Så ja, verden våknet. Men nå er det faktisk 100 ganger verre enn da. Politiet er blitt langt mer brutale og det er blitt umulig å holde den minste demonstrasjon.

Selv kvinner som demonstrerer for enkle rettigheter blir betraktet som en trussel. Nå nylig ble 50 kvinner banket opp av politiet. Foran kameraer. Og dette er i Istanbul. I de kurdiske områdene i sørøst er det atskillig verre. Der bruker de ikke tåregass, men maskingevær, ekte kuler og tanks.

- Du skriver mye om minoritetene i Tyrkia, kurdere og armenere spesielt. Har du sett en utvikling her også de siste 15 årene?

- Da jeg skrev for avisen Radikal på 1990-tallet, var det risikabelt bare å bruke ordet «kurder», for ikke å snakke om PKK. Men dette forbedret seg faktisk under Erdogan, den første perioden.

Han startet fredsforhandlingene, som ble offentliggjort først i 2013, selv om de hadde pågått en stund. Det gikk så bra inntil 2015 at vi omsider trodde det skulle bli varig fred. Hva skjedde i 2015? Det er fortsatt et mysterium, sier Asli Erdogan.

Valget

Det var valg i juni 2015 og AKP mistet majoriteten, blant annet fordi et kurdisk parti fikk over 10 prosent av stemmene. To måneder senere blusset krigen opp

igjen. Mellom 2013 og 2015 ble ikke en eneste sak åpnet mot Özgür Gündem eller noen av avisas medarbeidere og eksterne skribenter. Nå er hundrevis av rettssaker på gang. Og alle redaktører og redaksjonsrådsmedlemmer blir beskyldt for å være ledende medlemmer av PKK.

- Dette skjedde ikke en eneste gang på 1990-tallet. Journalister kunne bli drept, men aldri åpent beskyldt for å være terrorister. Jeg er blant de første som er tiltalt for dette. Selv om det står helt klart i presseloven at redaksjonsråd ikke har noe som helst ansvar for hvordan aviser styres og redigeres. Det er som om de skulle gjort razzia i redaksjonslokalene og arrestert kokken som lager mat til journalistene.

- Kan det være at Erdogan har problemer med å se at folk har ulike roller? En journalist som intervjuer det regjeringen betrakter som en terrorist, skal jo ikke automatisk bli betraktet som en terrorist. Han gjør bare jobben sin.

- Erdogan er tilhenger av kollektiv straff. Han var misfornøyd med en artikkel i Özgür Gündem, så derfor straffer han alle. Han ble provosert av redaktør Can Dündar, så derfor straffer han alle i hans avis, Cumhuriyet. Han differensierer ikke, alle er hans fiender. Han ser ikke forskjell på Asli Erdogan og Abdullah Öcalan, PKK-lederen. Det er helt horribelt, svarer hun.

- Påvirker dette hvordan journalister og forfattere skriver, bevisst eller ubevisst?

- Helt klart. Hvordan kan du skrive fritt hvis du har realistiske grunner til å tro at politiet kan banke på døra di hvert øyeblikk? Enhver journalist i Tyrkia forventer å bli arrestert nå. Det er derfor så mange har flyktet fra landet. Hvis noen sier at de ikke bryr seg om dette, så lyver de.

- Men nå viser jo nyere historie at du kan bli arrestert selv om du passer deg, fordi myndighetene skiftet mening over natta rett som det er?

- Dette gjør at folk er enda reddere enn før. På 1990-tallet skrev jeg noen av mine beste essays for en større avis, Radikal. På den tida visste jeg nøyaktig hvilke sjanser jeg tok. Hver gang jeg skrev om tortur og politivold eller kritiserte militæret, fikk jeg mange drapstrusler. Jeg visste hvilken pris jeg måtte betale for det jeg skrev. Men nå aner jeg virkelig ikke. Jeg så

ikke for meg at jeg skulle bli arrestert, anklaget for å være en terrorist og deretter havne i fengsel i fire måneder.

- Ingen vet hva som er lov og hva som provoserer myndighetene. Ingen forstår logikken, og det er skummelt, sier Asli Erdogan, som likevel har en forklaring på det tilsynelatende ulogiske:

- Regjeringen baserer seg ikke på logikk. Den baserer seg på makt og underdanighet. I konsentrasjonsleirene var det slik at om du var jøde og stjal et brød, ble du dømt til døden. Hvis du drev med sabotasje og brente ned det tyske hovedkvarteret, var straffen den samme. De differensierte ikke mellom sabotasje og å stjele brød. Slik er det i dagens Tyrkia også. Det som er viktig, er at folk holder seg innenfor den inngjerdingen makten har bestemt, sier Erdogan.

Tragikomisk

- Et demokratisk regime oppfører seg ikke slik. Der opererer man med ulike reaksjoner avhengig av om du har stjålet et brød eller brent ned en regjeringsbygning. Hva vil du jeg skal kalle Erdogans regime? Jeg skriver artikler og de krever at jeg skal sitte i fengsel på livstid. Hvordan kan en artikkel være bevis for at jeg har vært en leder for PKK?

- Hvis du ønsker at leserne dine skal våkne opp og skjønne hva som skjer, hva slags virkemidler og språk trengs da?

- Da jeg ble arrestert, jobbet jeg med satiriske tekster, der jeg tolket historiske hendelser sett fra en gal kvinnes perspektiv. Det er jo faktisk veldig mye som er nokså komisk med det som skjer i Tyrkia. For eksempel alle tiltalene mot journalistene og forfatterne. Du leser dem og tenker at en femåring kunne skrevet bedre enn dette.

- I en av dem kunne man lese - og dette ikke er en spøk - at denne personen hadde vært i kontakt med PKK-geriljaen, noe de hadde kunnet lese seg til i vedkommendes dagbok. Navnene på kontaktpersonene i PKK, var Spinoza og Albert Camus. Dette er tilstanden i dagens Tyrkia. Det er ingen spøk. Spinoza, en nederlandsk filosof fra 1600-tallet, er en PKK-terrorist.

Galgenhumor

- Det hjelper kanskje å ha litt galgenhumor?

- Ja, det er faktisk hysterisk morsomt når man ser slike hendelser isolert. Ta for eksempel historien om en fange som spurte etter bøker av Ahmet Altan i Silivri-fengslet. Fangen spurte om de kanskje fantes i biblioteket. «Nei», svarte fengselsvakten. «Men forfatteren sitter der inne».

- Men myndighetene har ikke fengslet mange forfattere eller poeter for det som står i romaner eller i dikt?

- Aktorene leser vel ikke så mye skjønnlitteratur, tenker jeg. Det tar for lang tid.

- Dette ble veldig svartsynt, det må vel finnes noen positive trekk ved dagens Tyrkia?

- Man kan trekke fram enkelte positive trekk, som opprørstrangen fra Geziparkopprøret, som fortsatt er der. Og majoriteten i Tyrkia er selvfølgelig klar over farene ved at én mann bestemmer alt, og de vil ikke ha det sånn. Folk er standhaftige og stolte. For eksempel sjefredaktøren i avisen Evrensel, som er en god venn av meg. Jeg møtte ham nylig i Istanbul og var skikkelig deprimert. Så jeg spurte ham: «Hvis du var i mine sko, ville ikke du også tenkt på selvmord? »

Han svarte kontant: «Nei. Jeg ville gått i fengsel og fortsatt å skrive. » Han er litt macho, så han føyer til for egen regning: «Jeg er kapteinen på Evrensel og jeg vil stå på skipsdekket til den siste journalisten har forlatt skuta. » Han har allerede pakket fengselsbagen sin. Den står ved siden av pulten hans. Han vet at dagen vil komme. Han er gift og har barn. Havner han i fengsel, kan han være der inntil sju år, trolig. Evrensel er en veldig god avis. Litt gammeldags. Men til å stole på. Han og avisen gir et glimt av håp. Utover slike små ting, ser jeg ingen rasjonelle grunner til å være optimistisk.

" Folk ble lurt ganske lenge, inkludert meg. "

- Det er jo faktisk veldig mye som er nokså komisk med det som skjer i Tyrkia. For eksempel alle tiltalene mot journalistene og forfatterne. Du leser dem og tenker at en femåring kunne skrevet bedre enn dette, sier Asli Erdogan.

må ikke videreformidles utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les hele nyheten på <http://ret.nu/y45RTjs1>

– Regimet stilner noe i oss alle

☐ Morgenbladet. 10.11.2017. Side: 44,45,46

OPPOSISJONELL Tyrkiske Asli Erdogan har skrevet en rekke bøker som går tett på den fremvoksende fascismen i Tyrkia. Arrestasjon og fengsling har merket, men ikke knekt henne.

Det passer aldri å bli arrestert og kastet i fengsel. Men da det hendte med forfatteren og aktivisten Asli Erdogan, var det ekstra fortvilende, sier hun: - Jeg holdt akkurat på å finne et språk. Så jeg ble satt i fengsel på en veldig upassende tid, må jeg si!

«Folkeundergraving». Erdogan - som ikke er i slekt med presidenten med samme etternavn - er en av den tyrkiske opposisjonens sentrale figurer, en fremstående intellektuell med et dypt forhold til samfunnsansvar og engasjement. Hun har skrevet en rekke bøker, romaner, noveller og essayer, og vært spaltist i avisene Radikal og Özgür Gündem («Fri dagsorden»).

Da sistnevnte avis ble stoppet av de tyrkiske myndighetene i fjor, ble hun arrestert, tiltalt for «medlemskap i en illegal organisasjon», «propaganda for en illegal organisasjon» og «folkeundergraving». Fire måneder satt hun inne - foreløpig. I dag rister hun på hodet av detaljene i kampanjen mot henne: - Det endte med at jeg ble beskyldt for å være et grunnleggende medlem av det revolusjonære kurdiske PKK. Men da PKK ble grunnlagt, var jeg altså ti-elleve år gammel.

Partikkelfysikk. Det lå ikke i kortene at Asli Erdogan skulle bli en av Europas mest kjente opposisjonelle. Som yngre var hun et skolelys, og fant veien til selveste Cern i Sveits: - Jeg har studert datateknologi, men jeg er master i fysikk, det vil si høyenergi-partikkelfysikk. Ved Cern jobbet jeg to år med en mastergrad knyttet opp til Higgs-bosonet, en avgjørende partikkel for fysikkens teorier.

- Langt unna politikken? - Hm. Nei, jeg vil si at vitenskapen er særlig filtret inn i politikken. Fordi vitenskap leder til politikk. Selv om Cern for eksempel ble stiftet for fredelige formål og ikke arbeider med noe militært, så vil store oppdagelser til syvende og sist bli benyttet til militære formål. Så som vitenskapsperson Lasse Midttun og Herman Dreyer (foto)

Det handler om en massakre. Og om et menneske som blir brent til døde i en kjeller et sted. Det journalistiske språket strekker ikke til overfor denne gruen. ASLI ERDOGAN

kan jeg nok ikke si at jeg har rene hender akkurat. Visste du forresten at de militære ønsket å bruke atombomben mot militære mål, mens de sivile, som Oppenheimer, ville bruke den mot byer - for å se bombens fulle kraft? Husk at vitenskap ikke bare handler om å åpne nye grenser, men også om å åpne opp nye kontrollmuligheter og nye veier til makt - når alt kommer til alt.

Traumenes språk. At Asli Erdogan ble forfatter, er enden på en lang historie med en tynn tråd, sier hun: - Bestemoren min, som var poet, fant noen av diktene mine og fikk dem publisert uten mitt vitende da jeg var bare ti år. Jeg ble så flau! Etter det skrev jeg ikke på lenge, lenge. Derimot var jeg ekstremt ivrig til å lese. Jeg lærte meg selv å lese og skrive som fireåring, så jeg var nok et intelligent barn, men bare på visse områder - følelsesmessig er jeg vel kanskje fortsatt fire

år, haha. Altså, jeg hadde talenter innen læring generelt og særlig matematikk, jeg kunne også gange og dele som fireåring. Men jeg var ensom! Bøkene ble et kosmos jeg kunne overleve i.

Det ble debut i 1990, først skrev hun prisbelønte enkelt noveller, så romaner. Av hennes utgivelser regner mange Steinbygningen fra 2009 som den fremste - en samling av en langnovelle og tre kortere noveller som kom på norsk i 2013.

Steinbygningen kan leses som en bok om fengslede og internerte, hvordan de opplever sin situasjon, fysisk og eksistensielt. Men da Erdogan skrev den, hadde hun ennå ikke selv vært fengslet: - Nå handler jo boken strengt tatt heller ikke

ASLI ERDOGAN

. Tyrkisk forfatter, journalist og menneskerettsaktivist. Født 1967. . Master i partikkelfysikk.

. Debuterte som romanforfatter i 1994. Skriver også noveller og essayer.

. I 2016 ble hun arrestert for sitt arbeid i den regimekritiske avisen Özgür Gündem, satt fire måneder i fengsel.

••

egentlig om å være i fengsel. Steinbygningen selv er en metafor. Dessuten: I min tankeverden er den mer av en politistasjon. Faktisk: Den arkitekturen jeg brukte som modell, stammet fra en virkelig politistasjon i Istanbul. Et notorisk hovedkvarter for det hemmelige politiet opp til 1970-tallet. Da jeg var der, var det kriminalpolitiet som holdt til der. Men det var alltid kjent for torturen og selvmordene.

Boken unnslopp ikke kritikk fra tidligere fanger i Tyrkia, forteller Erdogan: - Noen sto frem og mislikte måten boken forholder seg til fangetilværelsen på. For eksempel ble det innvendt at «steinhard tortur må beskrives i et steinhardt språk». Vel, kanskje det er sant - noen ganger. Men da jeg selv endte i fengsel, tenkte jeg nøye over nettopp den boken. Og jeg fant at jeg nok ikke var så langt unna å fange traumenes språk. For traumene snakker slik - i hvert fall for meg.

- Hvordan preger det språket? - Vel, du kan jo spørre meg hvordan jeg opplevde å sitte i fengsel, og det vil være svært vanskelig for meg å komme med et nøyaktig referat. Fengselet taler i svart og hvitt, i nær forsteinede bilder. Og du kan ikke viske dem ut. Du kan

ikke få dem ut av hodet. Som i boken, hvor det er noen insisterende stemmer, som koret av torturerte barn. Og rundt dette? En stor mørk sky. Slik opplevde jeg selv fangetilværelsen.

Et vendepunkt. Asli Erdogans nye bok av året, Nå er ikke engang stillheten din, er artikler og korte essayer hun har skrevet siden 2010 og frem til arrestasjonen i fjor. Men stemmen er ikke ulik forfatterens skjønnlitterære stemme.

- Noen stikkord rundt den nye boken din: Minner. Hjemløst. Mareritt. Skygger. Drømmer. Tap. Krig. Er det mindre forskjell på fiksjon og sakprosa for deg enn for mange andre?

- La meg svare slik: I 2005 utga jeg en bok - kun delvis oversatt til fransk og italiensk foreløpig - som ville hett noe slikt som «I livets stillhet». Den er klassifisert som «poetisk prosa», hvilket nok er årsaken til at forleggere ligger unna den, ha ha. Men nettopp den er kanskje den dyreste boken jeg har skrevet, og jeg brukte syv år på den. Den er satt sammen av stillhet, men også lyder, stemmer, farger, lys, mørke. Det er nesten ingen fortelling. Mest en stemme bare - som på et vis føles urgammel. Ja, noen ganger siterer jeg direkte fra den egyptiske døboken.

Denne svært personlige teksten ble et vendepunkt for Erdogan som forfatter, sier hun i dag: - Alt det jeg har skrevet etterpå, Steinbygningen så vel som essayene i den nye boken, bærer i seg reminisenser av den boken. Vel, jeg skrev den i en svært spesiell tid. De viktigste sidene ble skrevet i løpet av de tre første ukene etter at jeg fikk høre at min tidligere elsker var død. Noe skjedde, ikke minst i språket mitt. Jeg ga opp å bli en «populær» forfatter, droppet romanen, gikk i retning av poesi.

- Hvordan plasserer den nye boken din seg? - Essayene ligger et sted imellom sjangrene. I utgangspunktet er de skrevet for en avis, samtidig som jeg prøver å gjøre hver tekst litterær, så litterær som mulig, får jeg si. Men det er jo begrensninger i avisformatet: Siden jeg skriver svært sakte, og det tar meg en evighet å ferdigstille et avsnitt, rekker jeg aldri å arbeide så mye med setningene som jeg gjerne ville, og så møter tekstene et stort publikum som kanskje ikke er så opptatt av hemmelighetene i Døboken eller av spørsmålet om hvorfor Orfeus snudde seg mot

Evrydike i Dødsriket! Spørsmål som for meg er de viktigste i livet, betyr kanskje ikke så mye for avisleseren. De vil ha noe mer direkte, rett på sak.

Jeg ble arrestert midt i arbeidet med å formulere et språk for det som faktisk hender i Tyrkia. Som jo er fascisme. ASLI ERDOGAN

Journalistikkens grenser. Uansett, mener Erdogan, er det i enkelte sammenhenger helt nødvendig med et litterært språk: - Se på temaene mine: Det handler om en massakre. Og om et menneske som blir brent til døde i en kjeller et sted. Det journalistiske språket strekker ikke til overfor denne gruen. Så jeg trenger å lene meg på det jeg har lært i skjønnlitteraturen.

- Boken har både konkrete og mer abstrakte, metaforfylte sider?

- Vel, jeg startet den med å skrive en «fascismens dagbok» og også en satirisk «gal kvinnes dagbok». Så faktisk vil jeg si at denne boken ikke er helt ferdig. Jeg ble arrestert midt i arbeidet med å formulere et språk for det som faktisk hender i Tyrkia. Som jo er fascisme.

Støtte til kurderne. Asli Erdogan er en av de mest kjente forkjemperne for kurderne i Tyrkia. Men hun er selv uten noen kurdiske røtter: - Min fars familie var tsjerkessere som flyktet fra Kaukasus til det ottomanske riket i 1864, på grunn av russiske forfølgelser. Min mors familie kommer fra Thessaloniki, og det er en hemmelighet i familien at den mest sannsynlig er jødisk og ikke etnisk gresk. Selv om mormoren min slet med å innrømme det!

- Din støtte til kurderne har vært kostbar. Du satt fire måneder i fengsel, fra august til desember i fjor. Tenkte du på mulige konsekvenser da du ble fast skribent i den kurdiskvennlige og regimekritiske avisen Özgür Gündem?

- Jeg visste at det ville ha en pris. Men ikke at prisen skulle bli så høy! For ting forandrer seg konstant i Tyrkia. Av og til er det relativt fredelig - og selv president Erdogans folk kan komme overraskende ut og snakke positivt om kurdisk autonomi, bla bla. Samtidig: Hadde jeg for eksempel sagt det, eller bare litt av det, ville de vel ha hengt meg.

Å bygge samvittighet. Så hvorfor synes Asli Erdogan at det er så viktig at forfattere skriver og uttaler seg i offentligheten?

- Vi kan bygge broer, både mellom etniske tyrkere og

kurdere, og også mellom de skarpe og harde kurdiske og tyrkiske nasjonalistene på en side og på den andre siden de som kan lytte til begge parter. Som en litterær person mente jeg at jeg måtte ha i hvert fall noe å bidra med. Som det å bygge samvittighet, kollektiv samvittighet. Ved å fortelle ofrenes historie.

- Og ofrene her var kurdere? - Ja, de fleste ofrene i Tyrkia er kurdere. Men det spiller jo egentlig ingen rolle: Poenget er at de er ofre. Jeg tenkte, svært naivt, skjønner jeg nå, at hvis mennesker hørte ofrenes historier, så ... altså hvis torturisten virkelig hørte de torturertes skrik, ville han ikke torturere noen igjen. Som sagt, dette var min naive tro. Men det er ikke slik det fungerer, viste det seg.

Imperiets skygge. For hundre år siden, da Det osmanske imperiet knaket i sammenføyningene, ble Tyrkia kalt «Europas syke mann». Hvor mye har forandret seg siden da?

- Det er visse traumer nasjoner aldri synes å komme helt over. Russernes imperium, østerrikenes imperium. I hukommelsen blir disse rikene bare større og større! Tyrkia vil helst fremstå som overlegent, ikke minst i forhold til Europa, men har samtidig outsiderens underlegenhetsfølelse.

AKTUELL BOK

Asli Erdogan Nå er ikke engang stillheten din Oversatt fra tyrkisk av Ingeborg Fossetstøl Gyldendal 2017

Jeg hater det Nietzscheordtaket om at det som ikke dreper oss, gjør oss sterkere. Det er ikke sant.

ASLI ERDOGAN

Se bare på tidens populære retorikk: Vi er de store osmanernes barnebarn, ja, vi er seldsjukkenes etterkommere også, det strekker seg stadig lengre tilbake! Vel, jeg synes dette er mest trist, siden det siste osmanske århundret var en katastrofe. Men ingen vil konfronteres med osmanernes forbrytelser: Hva de gjorde på Balkan, hva de gjorde med armenerne. Da heller snakke om 1500-tallet. Men sannheten? Jo, den er at osmanernes hender er like blodige som andre imperialisters.

lm@morgenbladet.no

Under geværene. Situasjonen i Tyrkia i dag påvirker hver krok av sjelen, mener Erdogan. Men akkurat hva gjør det med sjelen å leve under geværene?

- Det var nettopp livet i et slikt samfunn, i en slik

situasjon, jeg prøvde å finne et språk for, et mer subtilt språk. For Auschwitz, og utsultede lik i hauger, det er sluttpunktet. Fascismen starter med mye mer subtile måter å ødelegge på. Og i Tyrkia er vi nå vitner til dette. Hvert øyeblikk skjer det noe: Kan de brenne 150 mennesker i Cizre, så blir den hendelsen en del av deg. Ja, du kan søke tilflukt i de tre apekattene som ikke ser, hører eller snakker, eller du kan si at hæren måtte gjøre det den gjorde, blablabla. Men nei! Du blir forgiftet! Dette tror jeg sterkt på. Husk: Disse ofrene kommuniserte. De ringte oss med mobilene sine. De tryglet om hjelp. Vi kunne høre skrikene deres. Vi fortsatte å leve videre. Ingenting hendte. Men noe var likevel forandret.

Det verste ved et totalitært regime. Erdogan har ikke bare fortsatt å leve videre, hun har fortsatt å kjempe. De har ikke stoppet henne. Eller?

- Jo, vet du hva, på et vis har de det. Jeg hater det Nietzsche-ordtaket om at det som ikke dreper oss, gjør oss sterkere. Det er ikke sant. Jeg tror alle erfaringer dreper en del av deg. Dette skjer jo i Steinbygningen også: En del av deg overlever, en annen del dør. Og de to delene kan aldri mer høre hverandre. Dette er kanskje det verste ved et totalitært regime: Det stilner noe i deg, i oss alle. Ja, du fortsetter å snakke. Men noen av stemmene dine er døde. Tapt for evig.

Høy pris å betale: Fengselets bilder kan ikke viskes ut. Du kan ikke få dem ut av hodet, sier forfatteren og aktivisten Asli Erdogan.

© Morgenbladet

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke videreformidles utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les hele nyheten på <http://ret.nu/oJzSvuIG>

KLASSEKAMPEN Venstresidas dagsavis

Politikk trumfar lov og rett

☐ Klassekampen. 07.11.2017. Side: 26

Av Guri Kulås (tekst) og John Trygve Tollefsen (foto)

Asli Erdogan har lært ei hard lekse i fengsel: Du styrer ikkje over ditt eige liv i Tyrkia.

BØKER

– De gjer den feilen at de trur det går an å sjå på Tyrkia som om landet var eit fungerande demokrati, seier Asli Erdogan då Klassekampen ber henne vurdere den tyrkiske opposisjonens sjansar.

Tyrkia har hatt unntakstilstand sidan kuppforsøket 15. juli i fjor. Jakta på kuppmakarane skei raskt over i politisk forfølgning av all opposisjon, med massearrestasjonar av offiserar, offentleg tilsette, politikarar og journalistar. I april i år fekk president Recep Tayyip Erdogan utvida fullmakter. Eit mandat han har brukt til å stramma inn det politiske handlingsrommet. Korleis vil vala i framtida bli? Valresultat kan bli tukla med, og veljarar kan blir pressa, som vi alt har sett døme på. Og ein telefonsamtale frå presidentkontora er alt som skal til for å hindra følgjene av eit valtap.

– Korleis vil vala i framtida bli? Valresultat kan bli tukla med, og veljarar kan blir pressa, som vi alt har sett døme på. Og ein telefonsamtale frå presidentkontora er alt som skal til for å hindra følgjene av eit valtap.

Heidra og fengsla

Forfattaren har fått kjenna den utanomrettslege makta på kroppen. Så seint som i 2013 vart ho heidra med den prestisjetunge Sait Faik-prisen i Tyrkia for romanen «Steinbygningen», som òg vart rosa i utlandet. Men Asli Erdogan er også ein uredd menneskerettsaktivist, som bruker ord til å kjempa for borgarrettane til kvinner så vel som til kurdarar. Det siste har gjort henne til ein torn i kjøtet på den tyrkiske presidenten. Ho kastar ikkje bort høvet til å snakka politikk når ho no er på boklansering i Europa. I verste fall kan det bli lenge til ho kan snakka att.

Ei lita stund gløymer vi nesten at den openhjartige kvinna i hotellosofaen berre er på «permisjon» i den frie

26 Tirsdag 7. november 2017

KULTUR&MEDIER

KLASSEKAMPEN

Vi må slutta å tenkja på Tyrkia som eit demokratisk land, se

Politikk trumfa

2016, same dag som politiet stengde avisa ho var spaltist i, Özgür Gündem (Open dagen). Den tyrkiskspråklege avisa blir gjerne kalla kurdisk-levenlig, fordi ho i 1970-åra hadde kurdarane sin situasjon og den de facto kurdarstaten. Asli Erdogan, som ikkje talar eit ord kurdisk, vart tjuv taltala for medlemskap i PKK. Til nytte i fjor slapp ho ut av fengselet. Tilslutt, gidd trugsmål mot statens og nasjonens etniske.

«Alle er terrorister»
Prova mot henne? At ho har sene i medlemskapet til Özgür Gündem. Nokre av henne avvengte seg og nemnde i tilfellen. To av artiklane vart trykte i Klassekampen i fjor. No har dette av dei vorte omsette i den nye essay-samlinga «Vi er ikke engang stilleten din» (Gyldendal). Den mest sentrale av artiklane er som nemnd i tilfellen, og seinare trekt som prov av taleremak. Det skjedde etter at FN stadfesta innhaldet.

«Jenta var berre slått frå grafitt og avvisninger i det øverste Tyrkia (det kurdiske område, red. ann.) Det provoserende var at slatta refererte til hendingsane i Cizre.

Cizre er byen der den tyrkiske hæren i 2015 brende kurdarar levande i ein kjellar. Dei innestengte freista i rimg. Europaparlamentet om hjelp. FN har seinare slått fast at totalt 2000 sivile vart drept i krighandlingane i byen.

Nokre seier det var terroristar i kjellaren. Eg veit ikkje om det er sant, men vi veit at eit fotballa speleban i rimgane har høyr til ein voldning. Om det var terroristar eller sivile, er uveskdomme. Å levande nemnde menneske er ei last avverk, men i Tyrkia er alle anna ein staten terroristar.

«Fascisme utvikling»
Forfattaren meiner rettsprosessen mot henne har vore absurd sidan dei ein. Det finst ikkje presidenten for tilfallet mot henne. Ifølge tyrkiske lov er heller ikkje redaksjonell jukse ansvarleg for feilaktig dei gjev råd - korleis i pressa er næringslivet elles.

Av rådsmedlemmane vart også berre to tilfalle og fengsla - og den 70-årige lingvisten Necmettin Alpay.

I den nye essay-samlinga drag Asli Erdogan hide litte-

Asli Erdogan:
«I Tyrkia kurdarar og menneskerettsaktivist (f. 1967).
«Kant for medlem av romanane «Eggen med den røde kappen» (1999), norsk utgåve 2016 og «Steinbygningen» (2013).
«Tilfalle for medlemskap i terrororganisasjon og trugsmål mot statens og nasjonens etniske» i Tyrkia. Risikerer livsfengsel.
«Aktuelt med essay-samlinga «Vi er ikke engang stilleten din» (Gyldendal).

BØKER
Av Guri Kulås (tekst) og John Trygve Tollefsen (foto)

«De gjer den feilen at de trur det går an å sjå på Tyrkia som om landet var eit fungerande demokrati, seier Asli Erdogan då Klassekampen ber henne vurdere den tyrkiske opposisjonens sjansar.

Tyrkia har hatt unntakstilstand sidan kuppforsøket 15. juli i fjor. Jakta på kuppmakarane skei raskt over i politisk forfølgning av all opposisjon, med massearrestasjonar av offiserar, offentleg tilsette, politikarar og journalistar. I april i år fekk president Recep Tayyip Erdogan utvida fullmakter. Eit mandat han har brukt til å stramma inn det politiske handlingsrommet. Korleis vil vala i framtida bli? Valresultat kan bli tukla med, og veljarar kan blir pressa, som vi alt har sett døme på. Og ein telefonsamtale frå presidentkontora er alt som skal til for å hindra følgjene av eit valtap.

Heidra og fengsla
Forfattaren har fått kjenna den utanomrettslege makta på kroppen. Så seint som i 2013 vart ho heidra med den prestisjetunge Sait Faik-prisen i Tyrkia for romanen «Steinbygningen», som òg vart rosa i utlandet. Men Asli Erdogan er også ein uredd menneskerettsaktivist, som bruker ord til å kjempa for borgarrettane til kvinner så vel som til kurdarar. Det siste har gjort henne til ein torn i kjøtet på den tyrkiske presidenten. Ho kastar ikkje bort høvet til å snakka politikk når ho no er på boklansering i Europa. I verste fall kan det bli lenge til ho kan snakka att.

Ei lita stund gløymer vi nesten at den openhjartige kvinna i hotellosofaen berre er på «permisjon» i den frie

2016, same dag som politiet stengde avisa ho var spaltist i, Özgür Gündem (Open dagen). Den tyrkiskspråklege avisa blir gjerne kalla kurdisk-levenlig, fordi ho i 1970-åra hadde kurdarane sin situasjon og den de facto kurdarstaten. Asli Erdogan, som ikkje talar eit ord kurdisk, vart tjuv taltala for medlemskap i PKK. Til nytte i fjor slapp ho ut av fengselet. Tilslutt, gidd trugsmål mot statens og nasjonens etniske.

«Alle er terrorister»
Prova mot henne? At ho har sene i medlemskapet til Özgür Gündem. Nokre av henne avvengte seg og nemnde i tilfellen. To av artiklane vart trykte i Klassekampen i fjor. No har dette av dei vorte omsette i den nye essay-samlinga «Vi er ikke engang stilleten din» (Gyldendal). Den mest sentrale av artiklane er som nemnd i tilfellen, og seinare trekt som prov av taleremak. Det skjedde etter at FN stadfesta innhaldet.

«Jenta var berre slått frå grafitt og avvisninger i det øverste Tyrkia (det kurdiske område, red. ann.) Det provoserende var at slatta refererte til hendingsane i Cizre.

Cizre er byen der den tyrkiske hæren i 2015 brende kurdarar levande i ein kjellar. Dei innestengte freista i rimg. Europaparlamentet om hjelp. FN har seinare slått fast at totalt 2000 sivile vart drept i krighandlingane i byen.

Nokre seier det var terroristar i kjellaren. Eg veit ikkje om det er sant, men vi veit at eit fotballa speleban i rimgane har høyr til ein voldning. Om det var terroristar eller sivile, er uveskdomme. Å levande nemnde menneske er ei last avverk, men i Tyrkia er alle anna ein staten terroristar.

«Fascisme utvikling»
Forfattaren meiner rettsprosessen mot henne har vore absurd sidan dei ein. Det finst ikkje presidenten for tilfallet mot henne. Ifølge tyrkiske lov er heller ikkje redaksjonell jukse ansvarleg for feilaktig dei gjev råd - korleis i pressa er næringslivet elles.

Av rådsmedlemmane vart også berre to tilfalle og fengsla - og den 70-årige lingvisten Necmettin Alpay.

I den nye essay-samlinga drag Asli Erdogan hide litte-

Asli Erdogan:
«I Tyrkia kurdarar og menneskerettsaktivist (f. 1967).
«Kant for medlem av romanane «Eggen med den røde kappen» (1999), norsk utgåve 2016 og «Steinbygningen» (2013).
«Tilfalle for medlemskap i terrororganisasjon og trugsmål mot statens og nasjonens etniske» i Tyrkia. Risikerer livsfengsel.
«Aktuelt med essay-samlinga «Vi er ikke engang stilleten din» (Gyldendal).

BØKER
Av Guri Kulås (tekst) og John Trygve Tollefsen (foto)

«De gjer den feilen at de trur det går an å sjå på Tyrkia som om landet var eit fungerande demokrati, seier Asli Erdogan då Klassekampen ber henne vurdere den tyrkiske opposisjonens sjansar.

Tyrkia har hatt unntakstilstand sidan kuppforsøket 15. juli i fjor. Jakta på kuppmakarane skei raskt over i politisk forfølgning av all opposisjon, med massearrestasjonar av offiserar, offentleg tilsette, politikarar og journalistar. I april i år fekk president Recep Tayyip Erdogan utvida fullmakter. Eit mandat han har brukt til å stramma inn det politiske handlingsrommet. Korleis vil vala i framtida bli? Valresultat kan bli tukla med, og veljarar kan blir pressa, som vi alt har sett døme på. Og ein telefonsamtale frå presidentkontora er alt som skal til for å hindra følgjene av eit valtap.

Heidra og fengsla
Forfattaren har fått kjenna den utanomrettslege makta på kroppen. Så seint som i 2013 vart ho heidra med den prestisjetunge Sait Faik-prisen i Tyrkia for romanen «Steinbygningen», som òg vart rosa i utlandet. Men Asli Erdogan er også ein uredd menneskerettsaktivist, som bruker ord til å kjempa for borgarrettane til kvinner så vel som til kurdarar. Det siste har gjort henne til ein torn i kjøtet på den tyrkiske presidenten. Ho kastar ikkje bort høvet til å snakka politikk når ho no er på boklansering i Europa. I verste fall kan det bli lenge til ho kan snakka att.

Ei lita stund gløymer vi nesten at den openhjartige kvinna i hotellosofaen berre er på «permisjon» i den frie

PH: Asli Erdogan etter avslutning på fengsel 29. desember 2016. FOTO: OZAN KOSE, AP/WIDE WORLD

kvardagen. I Tyrkia heng trugsmål om livsvarig fengsel over henne. I fjor haust sat ho internert i fire og ein halv månad utan heimel i tyrkisk straffelov. Passet fekk ho først att no i september.

Likevel sit Asli Erdogan og fortel galgenhumoristiske anekdotar om livet i dagens paranoide Tyrkia.

– Ein journalist som var tiltala for å ha samarbeidd med den kurdiske geriljaen PKK fekk vita at han hadde avslørt seg ved å notera ned namna til PKK-medlemmar: Baruch Spinoza og Albert Camus. Dei ikkje-tyrkiske namna måtte vera kurdiske, ifølgje påtalemakta.

Asli Erdogan ler. Ho har mengder av likande historier. Ho vart fengsla 16. august 2016, same dag som politiet stengde avisa ho var spaltist i, Özgür Gündem (Open dagsorden). Den tyrkiskspråklege avisa blir

gjørne kalla kurdiskvenleg, fordi ho i årevis har dekt kurdarane sin situasjon og den de facto borgarkrigen. Asli Erdogan, som ikkje talar eit ord kurdisk, vart sjølv tiltala for medlemskap i PKK.

Til nyttår i fjor slapp ho ut av kvinnefengselet Bakirköy. Opphaldet tæra hardt på den frå før dårlege helsa til hennar, men enno ventar ho på den endelege rettsaka, som skulle ha komme opp i heimbyen Istanbul 31. oktober i år. Den mest alvorlege tiltalen gjeld trugsmål mot statens og nasjonens einskap.

«Alle er terroristar»

Prova mot henne? At ho har sete i redaksjonsrådet til Özgür Gündem. Nokre av hennar avisspalter er òg nemnde i tiltalen. To av artiklane vart trykte i Klassekampen i fjor. No har fleire av dei vorte omsette i den nye essaysamlinga «Nå er ikke engang stillheten din» (Gyldendal). Den mest sentrale av artiklane som er nemnd i tiltalen, er seinare trekt som prov av tiltalemakta. Det skjedde etter at FN stadfesta innhaldet.

– Spalta var berre sitat frå graffiti og avisnotisar i det søraustlege Tyrkia [dei kurdiske områda, red.anm.]. Det provoserande var at sitata refererte til hendingane i Cizre.

Cizre er byen der den tyrkiske hæren i 2015 brende kurdarar levande i ein kjellar. Dei innestengde freista å ringa Europaparlamentet om hjelp. FN har seinare slått fast at totalt 2000 sivile vart drepne i krigshandlingane i byen.

– Nokre seier det var terroristar i kjellaren. Eg veit ikkje om det er sant, men vi veit at eit forkola kjevebein i ruinane har høyrte til ein tolvåring. Om dei var terroristar eller sivile, er uvedkommande. Å brenna levande menneske er eit brotsverk, men i Tyrkia er alle andre enn staten terroristar.

Fascisme i utvikling

Forfattere meiner rettsprosessen mot henne har vore

absurd sidan dag ein. Det finst ikkje presedens for tiltalen mot henne. Ifølgje tyrkisk lov er heller ikkje redaksjonsråd juridisk ansvarlege for føretaka dei gjev råd – korkje i pressa eller næringslivet elles.

– Av rådsmedlemmane vart også berre to tiltalte og fengsla, eg og den 70-årige lingvisten Necmiye Alpay.

I den nye essaysamlinga dreg Asli Erdogan både litterære og politiske trådar gjennom verdshistoria. Hitler-Tyskland dukkar fleire gongar opp i form av slåande apropos til dagens Tyrkia.

– Eg dreg ingen direkte parallellar. Eit kvart fascistisk styre er unikt, og ikkje alle fascistar tar politikken til si yttergrense, men fascistiske styre har også nokre samnemnarar. Slik kan vi lære av historia. I eit demokrati kan berre ein uavhengig domstol ta frå deg fridomen. Dei nazistiske konsentrasjonsleirane oppstod då politiet fekk lov til å fengsla folk direkte. Eg vart arrestert og sett i varetekt etter direkte ordre frå statsmakta, ingen dommar var involvert, difor kan eg kalla fengsel for konsentrasjonsleir. I 1939 sat under 40.000 i slike tyske leirar. I Tyrkia har 100.000 vorte arresterte på eitt år.

Forfattere minner også om lagnaden til Enis Berberoğlu, leiande politiskar i CHP, landsfaren Atatürks parti.

– Berberoğlu vart gripen heime, ført direkte til rettsalen og skulda for å ha lekka statsløyndomar til avisa Cumhuriyet. Berberoğlu fekk ikkje høve til å forsvara seg, og i løpet av 15 minutt vart han dømt til 25 års fengsel.

«Statsløyndomane» var den offentleg tilgjengelege, men pinlege informasjonen om at tyrkiske lastebilar hadde frakta våpen til syriske opprørarar.

Statskollaps?

Kor mange kan mista jobbane sine og bli arresterte, før statsapparatet kollapsar? Mangelen på dommarar har lenge vore akutt som følgje av jakta på

femtekolonnistar i statsapparatet. Mannen som leia rettsavhøyra av Asli Erdogan var 25 år gamal.

fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les hele nyheten på <http://ret.nu/99qC32X7>

– Du kan ikkje ein gong vera ferdig utdanna advokat ved den alderen. No blir studentar med kort kursing gjeve dommarstillingar i domstolane som handsamar dei tyngste sakene, der tiltalte risikerer livstid. Ein slik dommar har ikkje har mykje fagleg integritet jamført med ein dommar på 60 år som har gått gradane i rettssystemet, jamvel om han måtte vera aldri så mykje AKP-medlem.

Det er dette Asli Erdogan vil stå overfor i Tyrkia.

– Kva kan omverda gjera?

– Lite. Ein gyllen sjanse gjekk tapt då EU ikkje tok inn Tyrkia som medlem saman med Bulgaria og Romania i 2007. AKP sin første regjeringsperiode gav oss dei største demokratiske reformane eg har opplevd. Bulgaria og Romania var ikkje betre skikka til EU-medlemskap enn Tyrkia, men dei var ikkje muslimar. Europa har også stått stille på nokre felt. Om Tyrkia hadde vorte EU-medlem, hadde vi kanskje ikkje fått krigen i Syria heller, men dette blir berre spekulasjonar.

Asli Erdogan er blant dei som meiner Recep Tayyip Erdogan har vendt ryggen mot Europa for godt. Han vil no i staden gjera Tyrkia til ei leiande makt i Midtausten. Mange tyrkarar sluttar opp om presidentens nasjonalistiske retorikk, som lyd som ekko av osmansk stordom. Andre er lojale fordi dei har blitt ein del av den nye og stadig rikare borgarklassen, som Recep Tayyip Erdogan har skapt rundt seg gjennom korrupsjon.

– Det beste Noreg og EU kan gjera er å innsjå realitetane og handla deretter: Tyrkia er ikkje lenger eit demokrati, og dei tyrkiske leiarane har ingen ønske om at landet skal bli eit demokrati i overskodedeleg framtid.

guri.kulaas@klassekampen.no

© Klassekampen

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke videreformidles utenfor egen organisasjon uten godkjenning